

Název

Jordánsko a voda nad zlato

Krátká anotace

Lekce ze Summitu Světových škol pracuje s videem mladé Američanky, která představuje, jak klimatická změna, nestabilní politická situace nebo zanedbaná infrastruktura ovlivňuje nedostatek vody na Blízkém Východě.

Délka:

45 min

Úroveň: 2. stupeň

Typ: video, lekce

Předměty: cizí jazyky, zeměpis, přírodopis

Témata: Krajina a ekosystémy, Příčiny a dopady

Datum vytvoření/aktualizace: 28 .03. 2023

Autor(ka) lekce: Kateřina Borovinová, vytvořeno pro Člověk v tísni, o. p. s.

Vzdělávací cíl(e): Žák se seznámí s důvody nedostatku vody na Blízkém východě a odvodí, jak klimatická změna souvisí s problémem sucha.

Pomůcky:

video "[Jordánsko a voda nad zlato](#)", [online Atlas vodních rizik](#), dataprojektor, reproduktor, počítač, papír, psací pomůcky

INFOBOX K VIDEOU:

Lekce je postavena na práci s videem "[Semhal Tsegaye – Jordánsko a voda nad zlato](#)"

*O videu: Semhal Tsegaye je Američanka, která se dlouhodobě věnuje rozvojové pomoci. V příspěvku, který si připravila pro Summit Světových škol (2020), mluvila o situaci týkající se nedostatku vody v Jordánsku, kde nějakou dobu pobývala a vyučovala. **Dozvíte se, jak klimatická změna, nestabilní politická situace nebo zanedbaná infrastruktura ovlivňuje nedostatek vody na Blízkém Východě.** Jordánci byli nuceni kvůli vysoké míře „vodního stresu“, tedy nemožnosti pokrýt potřeby obyvatel a přibývajících uprchlíků v zemi, přijmout specifická opatření v hospodaření s vodou. A plýtvání je dokonce trestné. Přesto není jisté, že jim voda v budoucnosti nedojde.*

POSTUP:

EVOKACE (15 min)

- Zeptejte se žáků, jestli slyšeli rčení "Voda nad zlato" a jak si jej interpretují a proč.
- Dále se ptejte na to, jak by definovali sucho a nedostatek vody, jak se projevuje a jaké může mít důsledky.
- V menších skupinách otevřete online přístupný nástroj "[Atlas vodních rizik Aqueduct](#)". Zaškrtněte si v levém menu indikátor *Water Stress* (ten znázorňuje poměr

celkového odběru vody k dostupným obnovitelným zásobám povrchové a podzemní vody).

- Zadejte žákům, aby vyhledali **světové lokality s největším rizikem vodního stresu (nedostatku vody)**. Můžete si rozkliknout i *legendu* v pravém dolním rohu, která znázorňuje poměr celkového odběru vody k dostupným obnovitelným zásobám povrchové a podzemní vody, vyšší hodnoty naznačují větší konkurenci mezi uživateli.
- S žáky definujte, jaké oblasti jsou nejvíce ohroženy nedostatkem vody, případně proč tomu tak může být v daných lokalitách.

VIDEO A REFLEKTIVNÍ OTÁZKY (15 + 15 min)

Řekněte žákům, že si skrze [video](#) přiblížíte případ jedné konkrétní země, která trpí nedostatkem vody - ve videu zazní příčiny i důsledky tohoto problému. Žáky před shlédnutím seznamte s reflektivními otázkami, na které by během sledování videa měli najít odpovědi.

Video zastavte v čase 13:47, zbývající část se už nevěnuje tomuto tématu.

REFLEKTIVNÍ OTÁZKY:

- 1) *Jaký má klimatická změna vliv na vysychání jordánských řek (ve videu zmíněny 2 důvody)?*
- 2) *Jaké jsou další důvody nedostatku vody v Jordánsku, které na první pohled nemusí souviset s klimatickou změnou?*
- 3) *Jak se nedostatek vody projevuje v každodenním životě Jordánců, jaká mají např. omezení?*
- 4) *Pozorovali jste někdy nějaké problémy s nedostatkem vody v ČR? Jaká jsou možná řešení pro zmírnění rizik sucha u nás?*

ODPOVĚDI z videa:

1. A. teplota se v důsledku klimatických změn neustále zvyšuje, řeky tedy rychleji vysychají, protože se voda v horku rychleji vypaří
B. v Jordánsku jsou málo časté dešťové srážky, místní tedy čerpají velké množství podzemní vody, která se ale obnovuje velmi pomalu
2. A. migrace z okolních států, velké množství uprchlíků = rychle rostoucí populace → stoupá tlak na distribuci vody
B. vodní trubky jsou staré a v neudržovaném stavu, voda z nich uniká
3. Voda je pouze na týdenní příděl do velkého barelu pro jednu domácnost, plýtvání vodou (jako mytí chodníků apod.) může být trestné atd.

TIPY NA DALŠÍ PRÁCI A ZDROJE:

- Vyzkoušejte si experimenty, jak funguje zadržování vody v krajině v lekci [Vlhké, nikoliv zaplavené město](#)
- Přečtěte si [krátký text](#) od autorky videa "Co má změna klimatu společného s válkou v Sýrii?"
- Přečtěte si např. v Atlasu klimatické změny [zde](#) podpůrné kapitoly jako je např. "Proč je oteplení o více než 1,5 °C problém?"

- Podívejte se na adaptační opatření, která v českých městech pomáhají proti suchu/zadržovat vodu: [zde](#)